

1. Загальні функції – ті, що притаманні класичним моделям антикризового фінансового управління, та є обов'язковими:

– аналіз фінансового стану та фінансових результатів діяльності підприємства;
– підтримка фінансової стійкості підприємства та проведення оздоровчих заходів, у разі необхідності;

– використання ІТ-технологій для прогнозування ризиків та їх наслідків;
– забезпечення фінансової рівноваги на всіх етапах розвитку підприємства.

2. Специфічні функції – ті, які є унікальними для конкретної системи антикризового фінансового управління:

– співпраця з незалежними аудиторськими фірмами;
– управління та діагностика симптомів ризиків;
– створення гнучкої, адаптивної системи боротьби із наслідками фінансової кризи, тощо.

Таким чином, завдяки впровадженню моделей антикризового фінансового управління, підприємство має змогу стабілізувати свою господарську діяльність, запобігти можливому банкрутству та продовжити нарощувати свій економічний потенціал у майбутньому.

Джерела та література

1. Борзенко В. І. Антикризове управління: навч. посіб. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2016. 232 с.
2. Єпіфанова І. Ю. Сутність антикризового управління підприємства. *Економіка і суспільство*. 2016. № 2. С. 265–269.
3. Васьківська К. В., Сич О. А. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Львів: Галич-прес, 2017. 236 с.

Безручко В. – студент

Науковий керівник: к. е. н., ст. викл.
І. Дворник
ВП НУБіП України «Ніжинський
агротехнічний інститут»
м. Ніжин, Україна

Управління ризиком та запобігання банкрутства сільськогосподарського підприємства

Ризик – це діяльність, пов'язана з подоланням невизначеності в ситуації неминучого вибору, у процесі якого існує можливість кількісно і якісно оцінити ймовірність досягнення передбаченого результату, невдачі і відхилення від мети.

Економічний ризик – це такий вид ризику, який виникає при будь-яких видах підприємницької діяльності, спрямованих на одержання прибутку і пов'язаних з виробництвом продукції, реалізацією товарів, наданням послуг, виконанням робіт; товарно-грошовими і фінансовими операціями; комерцією, а також реалізацією науково-технічних проектів [1].

Підприємницький ризик – це імовірність виникнення збитків або недержання доходів порівняно з варіантом, що прогнозується; невизначеність очікуваних доходів [2]. У результаті зростання неплатежів посилюється спад виробництва. Внутрішній ринок гине через незабезпеченість коштами при тому, що попит залишається незадоволеним, а виробничі потужності підприємств-постачальників не завантаженими.

Банкрутами можуть стати економічно «здорові» підприємства, що потрапили у скрутне фінансове становище через неплатоспроможність своїх покупців. Можливість затримки виконання партнерами поточних договірних зобов'язань призводить до небезпеки втрат, пов'язаних із порушенням платежів і одержанням прибутку підприємством [3, 42].

Ринкові умови господарювання вимагають від економічних суб'єктів дотримання вимог щодо платоспроможності та ліквідності, їхнє практичне значення обумовлене необхідністю забезпечення діяльності підприємств ліквідними активами, здатними в будь-який час покрити обсяг зобов'язань. Через це постає необхідність управління ризиком неплатоспроможності підприємства і пошуку шляхів удосконалення цієї діяльності.

Ризик неплатоспроможності, як і ризик порушення фінансової стійкості, відноситься до числа найбільш небезпечних для підприємства, так як створює безпосередню загрозу його банкрутства. Цей ризик викликається недостатністю грошових активів підприємства (його грошових коштів та їх еквівалентів). Розмір залишку грошових активів, яким оперує підприємство в процесі своєї операційної діяльності, повністю визначає рівень його абсолютної платоспроможності (готовність підприємства негайно розрахуватися по всім своїм невідкладним фінансовими зобов'язаннями), а також суттєво впливає на рівень його проміжної та поточної платоспроможності [4].

Фінансовий ризик – це ризик, що виникає при здійсненні фінансового підприємництва чи фінансових угод, виходячи з того, що у фінансовому підприємстві в ролі товару виступають або валюта, або цінні папери, або кошти.

Основними причинами виникнення фінансового ризику є: відсутність послідовного довгострокового планування, недостатність фінансування державних підприємств та відсутність і важкодоступність фінансових ресурсів для приватних організацій, неліквідність запасів і готової продукції, що зменшує обсяг його обігових коштів, відсутність кваліфікованого персоналу середнього рівня управління, високий рівень корупції, високий рівень дебіторської і кредиторської заборгованості між підприємствами, висока інфляція, низький рівень інноваційної активності підприємств [5].

У системі методів керування фінансовими ризиками підприємства і ризиком неплатоспроможності підприємства зокрема, основна роль належить внутрішнім механізмам їхньої нейтралізації.

Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків – система методів мінімізації їхніх негативних наслідків, що обираються й здійснюються у рамках самого підприємства [6, 136].

У процесі вивчення літературних джерел визначено, що в сільському господарстві розглядають як результат вибору власником або менеджером альтернативного фінансового рішення, спрямованого на досягнення бажаного результату. Фінансовий ризик у даній галузі характеризується специфічними рисами, які визначаються особливостями сільського господарства:

- природно-кліматичні умови;
- сезонний характер виробництва;
- подовжений операційно-фінансовий цикл;
- залежність від розвитку регіонального ринку;

– коливання цін на сільськогосподарську продукцію, що ускладнює планування грошових надходжень від реалізації, особливо на етапі посівних робіт (найбільш витратного періоду) [7, 267].

У теперішній час система внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків сільськогосподарських підприємств передбачає використання таких методів:

1. Уникнення ризику. Метод полягає в розробці таких заходів внутрішнього характеру, які повністю виключають конкретний вид фінансового ризику.

2. Лімітування концентрації ризику. Використовується зазвичай для тих видів, які виходять за межі допустимого рівня, тобто для фінансових операцій, які здійснюються в зоні критичного чи катастрофічного ризику.

3. Механізм диверсифікації ризику використовується, насамперед, для нейтралізації негативних фінансових наслідків несистематично (специфічних) видів ризиків. Принцип дії механізму диверсифікації заснований на поділі ризиків.

4. Механізм трансферту (мінімізації) фінансових ризиків передбачає їх передачу партнерам під час окремих фінансових операцій.

5. Механізм самострахування фінансових ризиків заснований на резервуванні підприємством частини фінансових ресурсів, що дозволяє подолати негативні фінансові наслідки від тих фінансових операцій, де дані ризики не пов'язані з діями контрагентів.

Серед інших методів внутрішньої нейтралізації фінансових ризиків, які використовуються підприємством, можуть бути: забезпечення вимоги контрагента з фінансової операції додаткового рівня премії за ризик, отримання від контрагентів певних гарантій, забезпечення компенсації можливих фінансових втрат від ризиків за рахунок системи штрафних санкцій [8].

З метою уникнення проблеми неплатежів між підприємствами, що призводять до ризиків неплатоспроможності, доцільно вживати такі заходи:

- відмова від фінансових операцій, рівень ризику за якими надзвичайно високий і не відповідає критеріям ефективної фінансової політики підприємства;
- зниження питомої ваги позикових фінансових ресурсів у господарському обороті;
- підвищення рівня ліквідності активів шляхом збільшення питомої ваги оборотних активів [9].

Джерела та література

1. Герасимчук Н. А., Мірзоева Т. В., Томашевська О. А. Економічні і фінансові ризики: навч. посіб. Київ: Компринт, 2015. 288 с.
2. Гой І. В., Смелянська Т. П. Підприємництво: навч. посіб. Київ: Центр учб. л-ри, 2013. 368 с.
3. Столяренко О. М. Бухгалтерський облік діяльності підприємства в умовах неплатоспроможності: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2012. 339 с.
4. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности. Москва: Инфра-М, 2009. 536 с.
5. Столяренко О. М. Вплив неплатоспроможності підприємства на його подальшу діяльність. *Вісник ЖДТУ*. Житомир: ЖДТУ, 2012. № 1. С. 208–210.
6. Ігнатенко А. В., Кабанов В. Г., Харченко О. І. Механізми нейтралізації фінансових ризиків українських підприємств в умовах глобалізації. *Актуальні проблеми економіки*. Суми: Еллада, 2009. № 5. С. 136–144.
7. Бланк І. О., Лігоненко Л. О., Гуляєва М. М. Фінансове забезпечення розвитку підприємства: монографія/за ред. І. О. Бланк. Київ: Нац. торг.-екон. ун-т, 2011. 344 с.
8. Вішнівська Б. Методи мінімізації фінансових ризиків. *Економіст*. Львів: Літопис, 2007. № 6. С. 58–59.
9. Старостенко Г. Г. Управління ліквідністю малого підприємства: теоретичний аспект. *Причорноморські економічні студії: економіка та управління підприємствами*. 2017. № 16. С. 98–104.

Безсмертна К. – студентка

Науковий керівник: д. е. н., проф.
І. Севідова
Харківський національний
університет внутрішніх справ
м. Харків, Україна

Позабюджетні фонди: сутність та характер функціонування

На тлі процесів глобалізації перед світовим співтовариством гостро постають проблеми фінансової стабільності й безпеки, соціалізації фінансової політики. Фахівці шукають науково обґрунтованих стратегій економічного розвитку, спрямованих на забезпечення гідного рівня життя громадян країни та підкріплених якісним правовим середовищем. Для України суспільні відносини, що виникають з приводу створення та функціонування фондів соціального страхування, досить складні й не втрачають актуальності, відколи держава здобула незалежність. Ось чому питання щодо позабюджетних коштів в Україні потребує детального розгляду [1, 392].